

Vagan krompirja 1 fl. 30 kr. do 1 fl. 40 kr.
Funt bolj slabe moke 4, 6 do 9 krajc. Cent
premoga od 20 kr. do 1 fl. 10 kr.

(Dalje sledi.)

Potovanje po Laškem.

Spisal M. Verné.

15. pismo.

Dragi prijatel!

Poslednjič sim ogledal še tretji del današnjiga mesta, ki je od ljudskega terga doli na levi strani že večkrat v misel vzete silno dolge ulice, ki se ji „Corso“ pravi; pa razun španjskiga terga „Piazza di Spagna“ in sila veliciga poslopja Propagande ali društva, ki si za razširenje vére od nekdanj toliko prizadeva, in krasne štirne, ki ji „Fontana Trevi“ pravijo, in cerkve sv. Aposteljnov, Ti ne bom nič več v misel vzel. To cerkev Ti pa le zato imenujem, ker v nji krasno delo Kanovavih rok (Canova) — častitljiv spominek slavniga papeža Klemen XIV. (Ganganelli) stoji.

Med Kapitolskim in Kvirinalskim gričem je Trajanov terg (Forum Trajani), kjer še zmiram čudovito lep Trajanov steber stoji, ki so mu ga bili Rimljani, potem ko je bil Dakiane otepel in premagal, omislili in iz 34 kosov lepiga marmorja sozidali. Trajanove zgodbe so v marmor tako krasno vrisane, da ni dopovedati. Namest Trajanove podobe, ki je bila iz pozlačeniga bronca, je papež Sikst V. podobo sv. Petra na-nj postavil.

Od tod sim šel na Kvirinalski grič, ki mu „Monte Cavallo“ pravijo. Na tem verhu je krasno in sila veliko poslopje, v katerem sv. oče papež stanuje. Vidil sim ga le od zunaj; noter se ne smé, kadar so papež domá. Vert bi bil sicer lahko ogledal, ker sim dovoljvno pismo imel; pa ker poslopja nisim mogel videti, mi tudi za vert ni mar bilo. Temu poslopju je še drugo, ne visoko, pa silno dolgo prizidano, kamor se kardinali zberejo, kadar papeža volijo. — Pred Kvirinalskim poslopjem je velik terg z lepo štirno in z visocim obeliskom, ki med podobama Kastorja in Poluksa stoji, ki vsak svojiga silno veliciga konja krotita. Obé podobi ste iz beliga marmorja z napisom: „Opus Phidiae“ — „Opus Praxitelis“ kaj lepo iztesane.

Ne dalječ od tod je veličansko poslopje knezov Barberinskih z lepim muzejem malarskih del, med kterimi je tudi Rafaelova fornarina, ki jo je sam malal, in pa podoba prelepe Čenči, delo Guido-Renovih rok.

Potem sim šel na Eskvilinski grič, kjer je sred prostorniga terga cerkev matere božje, ki ji „Santa Maria Maggiore“ pravijo. Nekdaj so ji Liberiana in tudi „ad nives“ djali, zato ker je na tistem mestu verh Eskvilinskiga griča sozidana, kjer je bilo 5. dan veliciga serpana v letu 352 pod papežem Liberiam zamelo. O nekdanjih časih je bil tu — pravijo — zal Junonin tempelj, ki so jo „Juno Lucina“ imenovali, Cerkev ima krasno klonico, ki na dvéh verstah lepih granitastih stebrov sloni in celo širokost cerkve obseže. Pod klonico je na desni bronena podoba španjskiga kralja Filipa IV. in petero vrat v cerkev, tode ene so zazidane, in jih le o svetim letu (Jubilæum) odzidajo in odprejo. V cerkvi, ki jo dvé versti po 18 lepih stebrov iz greškiga marmorja v tri predale delite, je vse čudovito lepo; zgoraj je vsa pozlačena s tistim prvim zlatom, ki je bilo iz novo najdene Amerike prinešeno, in ki sta ga bila Izabela in Ferdinand v Rim darovala. — V ti cerkvi sta groba ali marveč krasna spominka Siksta V. in Pavla V. v čudovito lepih kapealah, ki ju mende zato Sikstov in Pavlov imenu-

jejo. Cerkvni zvonik Ti pa le za to v misel vzamem, ker je nar visokejši vsih v Rimu in silno star; že Gregor XI. ga je sozidal, potem ko se je bil iz Aviniona v Rim preselil.

Na Viminalskim griču, kamor sim iz imenovane cerkve šel, so grozne podertine nekdanjih silno prostornih Dioklecianovih toplic (Thermæ); in poleg ali marveč vsred teh je veličanska cerkev matere božje, ki ji „Santa Maria degli Angeli“ pravijo. Cerkev je po Mihel-Angelo Buonarotovim risu v podobi greškiga križa ravno na tistem mestu sozidana, kjer je nekdanj silno velika dvorana bila, ki so jo Pinakoteka imenovali. Osem po 63 pedí visocih, in na okroglej po 16 čevljev debelih granitastih stebrov še stoji, kjer so nekdanj stali. — Sred teh groznih podertin je tudi samostan nekih belih menihov, ki jim Čertozini pravijo, in ki — ne vém zakaj — nikdar nič ne govore.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Siska. B. Ta mesec se ne da dosti od naše žitne kupčije pisati, ker ni kupca, pa tudi blaga ne veliko. S prosam, ovsam in sorsico ni celó nič kupčije, pa tudi s koruzo in pšenico ne veliko. Nekteri tergovci so s ceno koruze in pšenice enmalo poskočili, pa menda le za to, da bi kupovanje enmalo vneli. Cena koruze je po sorti 2 fl. 30 do 2 fl. 36 kr., nar lepši pšenice 4 fl. 36 kr., druge sorte od 4 fl. 30 do 4 fl. 10 kr. Noviga ovsa se nič kaj iz meje ne vozi; cena je 1 fl. 20 do 1 fl. 30 kr., pa je slabe baže, ker ni prerešetan. Ker ste Sava in Kupa zlo majhne, ne morejo ne ladje ne parobrodi do nas, tedaj je veliko žita na poti. Drugi mesec pričakujemo noviga žita iz Banata, ktero je nek prav dobro; kako pa bo cena, se še nič ne vé. V drugim pismu vam bom v stanu kaj več povedati; dosihmal se bo tudi kupčija spet oživila.

Iz Celovca piše „šolski prijatelj“ *) o ljudskih šolah na Koroškem takole:

„Leta 1851 je bilo u Koroškej vojvodini 274 katoliških ljudskih šol vsih vkup; med timi so bile 4 glavne šole, 266 je jih bilo pervenčnic, in 4 so bile za deklice. Zastran jezika, u kterem se je učilo, je jih bilo 207 nemških, 17 slovenskih in 50 nemško-slovenskih šol. Ušolanih vesi je bilo 2575, neušolanih 690. Otroci za šolo zrelih je bilo vsih vkup 13.447, u šolo je jih pa hodilo 11.287; po tem taj je jih ostalo 2160 brez šolskega nauka.

Te številke so železne priče:

- da Gorotanci za šole kaj marajo. Krajnska vojvodina, postavim, šteje blizo 500.000 prebivavcev, ima pa le 105 šol; Koroška šteje 320.000 prebivavcev, ima pa 274 šol! Slava Gorotancem!
- da Slovenci na Koroškem za šole veliko manj marajo kakor pa Nemci. Med prebivavci je jih več ko tretjina terdih Slovencev, vendar je med 274 šolami le samo 17 slovenskih šol! Slovenci, pri šolah imate vi še veliko, veliko popraviti!
- In slednič, da je tudi na Koroškem še 2160 ljubih otročičev, kterim kruha za neumerjočo dušo manjka,

*) Častiti „šolski prijatelj“ nam bo prijateljsko prizanesel, da smo unidan popis šolskega stana na Krajnskem iz „Graškega časopisa“ vzeli, ki ga je kakor tudi „šolski prijatelj“ iz „öst. Schulbothe“ vzel. Menda se nikomur krivica ne godi, če se prepisane številke iz tega ali unega časnika vzamejo! Ker nas je pa „Graški dopisnik“ s svojimi dobrimi misli o pomanjkanji šol k premišljevanji spodbodel, ktero smo pristavili k golemu številstvu, je menda naravno in pravično, da smo tisti časnik imenovali, ki je bil vzrok našega spisa, kakor danes radi ponatisnemo iz »šolsk. prij.« pričujoči sestavek o stanu Koroških šol, ker ni golo številstvo. Vred.